

PACKALL

PackAlliance:
European alliance for innovation training
& collaboration towards future packaging

Korkeakoulut ja yritykset yhdessä.

Koulutuksen moduulit:

- Uudet materiaalit ja biomateriaalit
- Ekologinen suunnittelu ja uudet valmistusprosessit
 - Jätteen hallinta ja kierrätys
- **Kansalaisten ja kuluttajien osallistaminen**

Yhteisrahoitettu
Euroopan unionin
Erasmus+ -ohjelmasta

Hanke on rahoitettu Euroopan komission tuella.
Tästä julkaisusta [tiedotteesta] vastaa ainoastaan sen laatija, eikä komissio ole vastuussa siihen sisältyvien tietojen mahdollisesta käytöstä.

Kuluttajakäyttäytyminen ja muovipakkausten kiertotalous

Katsaus alan kuluttajatutkimukseen

Leena Mäkelä, Nina Kukkasniemi & Virpi Rämö
Tampereen ammattikorkeakoulu

Yhteisrahoitettu
Euroopan unionin
Erasmus+ -ohjelmasta

Kuluttajakäyttäytymisen tutkimuksessa tutkitaan, miten yksilöt tai ryhmät ostavat, käyttävät ja hävittävät tuotteita ja palveluja sekä miten kuluttajan tunteet, asenteet ja mieltymykset vaikuttavat käyttäytymiseen, kuluttamiseen ja hävittämiseen.

Kuluttajat mikrotason toimijoina kiertotaloudessa

Kiertotalous kuvaa talousjärjestelmää, joka perustuu liiketoimintamalleihin, jotka korvaavat käytöstäpoiston käsitteen vähentämällä, vaihtoehtoisesti uudelleenkäyttämällä, kierrättämällä ja ottamalla talteen materiaaleja tuotanto-, jakelu- ja kulutusprosesseissa ja siten toimimalla **mikrotasolla (tuotteet, yritykset, kuluttajat)**, mesotasolla (ekoteollisuuspuistot) ja makrotasolla (kaupunki, alue, kansakunta ja sen ulkopuolella), tavoitteena saavuttaa kestävä kehitys. Tämä edellyttää ympäristön laadun, taloudellisen vaurauden ja sosiaalisen oikeudenmukaisuuden luomista nykyisten ja tulevien sukupolvien hyödyksi. (Kirchherr, Reike & Hekkert 2017.)

Muovien kulutus kaksinkertaistuu 20 vuodessa

- Muovin kulutuksen odotetaan kaksinkertaistuvan seuraavien 20 vuoden aikana.
- Pakkausteollisuus on muoviteollisuuden suurin toimiala, jonka osuus muovin kokonaiskulutuksesta on lähes 40 prosenttia.
- Elintarviketeollisuudessa muovi on yleisin pakkausmateriaali.
- Muovin etuja ovat keveys, kestävyys ja kustannustehokkuus.
- Noin 15 % muovipakkauksista kerätään kierrätystä varten.

Kuluttamisesta kiertotalouteen

Miten kulutus muuttuu
kiertotaloudessa?

Kuusi kulutusvaiheen vaihetta	Käyttöiän päätyminen/kertakäyttöinen kulutus	Kiertotalousajatuksen mukainen kulutus
Hankinta	Kuluttaja saa tuotteen kulutettavaksi, esim. ostamalla tuotteen.	Hankkiminen uudelleenoston, vuokrauksen, vastaanoton kautta. Kuluttaja saa tuotteita, jotka ovat kertaalleen omistettuja, uudelleenvalmistettuja, kunnostettuja, kierrätettyjä.
Sopivuus	Kuluttaja käyttää tuotetta ja osana jokapäiväistä elämää.	Kuluttaja käyttää tuotetta pidempään tai lyhyemmän aikaa uudelleenkäytön mahdollistamiseksi.
Arvostus	Kuluttaja luo tuotteelle arvoa käyttö-/kotiympäristössä.	Säilytys: tuotetta ei hävitetä ennenaikaisesti. Korjaus: elinkaarta pidennetään ja tuotteen arvoja uudistetaan. Korvaus: antaa kuluttajalle mahdollisuuden saada lisäarvoa (esim. käyttämällä tuotetta uudelleen).
Arvon heikkeneminen	Tuote menettää merkityksensä ja tärkeytensä kuluttajalle.	
Myynti	Kuluttaja lopettaa tuotteen käytön.	
Taipumus	Kuluttaja heittää tuotteen jätteastiaan tai pitää sitä varastossa.	Tuotteiden kierron mahdollistaminen: palautus, jälleenmyynti, luopuminen.

Miten kuluttajat löytävät kiertotalouden ja toimivat sen mukaisesti?

Mitä akateemiset tutkimukset kertovat kuluttajien käyttäytymisestä suhteessa kiertotalouteen

- yleisesti
- pakkauksiin liittyen
- muovipakkausten osalta?

Kiertotalouden kulutustutkimus on niukkaa

Camacho-Oteron, Boksen ja Pettersenin (2018)* mukaan kulutusta koskeva tutkimus on niukkaa verrattuna kiertotalouden tuotantotutkimukseen.

Suosituimmat aiheet ovat 1) kulutuselektroniikka ja autojen yhteiskäyttö, 2) majoitus ja yhteisasuminen ja 3) vaatteet.

Muovinkulutuksesta on vähemmän akateemisia tutkimuksia.

Suurin osa tutkimuksista on tehty korkean tulotason maissa Pohjois-Amerikassa ja Euroopassa.

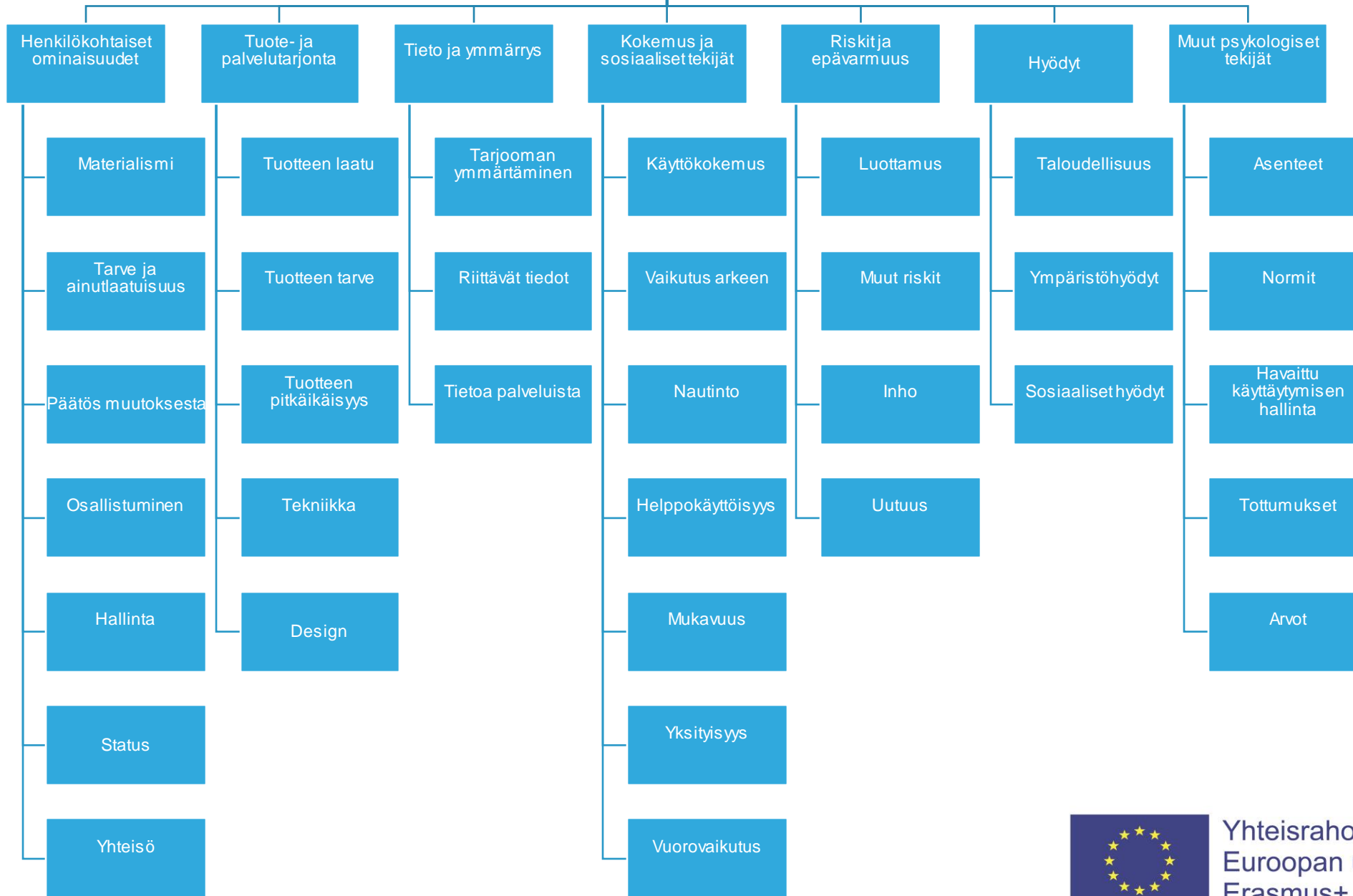
* perustuu 178 tutkimusartikkelin kirjallisuuskatsaukseen

Kiertotalouden kuluttajakäyttämistutkimuksissa on keskitytty tunnistamaan tekijöitä, jotka **edistävät** tai **estävät** kiertoratkaisujen kulutusta (Camacho-Otero, Boks & Pettersen 2018).

Hyväksyminen

Tärkeimmät tekijät, jotka edistävät tai jarruttavat kiertotalouden ratkaisujen kulutusta, yhdistettynä 178 tutkimusartikkeliin (Camacho-Otero, Boks & Pettersen 2018).

Hinta-laatusuhteella on edelleen merkitystä

EU:n laaja kodinelektroniikkaa ja vaatteita koskeva kuluttajatutkimus (2018) osoittaa, että

- kuluttajilla ei ole tietoa tuotteiden kiertotalousominaisuuksista
- kuluttajilla on vain tahto, ei sitoutuneisuutta kiertotaloustoimiin
- kiertotalousmyönteiset asenteet korreloivat todellisen kuluttajakäyttäytymisen kanssa (esim. käytettyjen tuotteiden korjaaminen tai ostaminen)
- hinta-laatusuhde on tärkein ja mukavuus on toinen tärkeä tekijä tai este kuluttajien sitoutumiselle.

Entä kuluttajat, pakkaukset ja kiertotalous?

Consumer considerations
for implementation of
sustainable packaging. A
review by Boz, Korhonen
& Sand 2020.

Perinteisellä väestörakenteella on yhä merkitystä

- Iällä, sukupuolella, koulutuksella ja tulotasolla on joko myönteisiä tai kielteisiä vaikutuksia. Kestäviä ostopäätöksiä suosivat esimerkiksi naiset ja koulutetut ihmiset, joilla on hyvät tiedonhaku- ja tiedonhaku-aidot.
- Normit ja arvot: identiteetin roolia (henkilökohtaista tai sosiaalista) on tutkittu kestävästä käyttäytymisestä määrävänä tekijänä.
- Korkean tulotason maissa, joissa on kansallinen kiertotalouspolitiikka ja julkista keskustelua, kuluttajat ajattelevat ympäristömyönteisemmin kuin alhaisen tulotason maissa.

Pakkausten suunnittelu ja ostokäyttäytyminen

- Pakkaussuunnittelu voi edistää kestävästä ostamisesta, mutta esimerkiksi visuaalisten vihjeiden ja pakkausmerkintöjen ymmärtäminen riippuu kuluttajien aiemmasta tietämyksestä, käsityksistä ja tottumuksista.
- Kuluttajat ovat haluttomia maksamaan enemmän kestävästä pakkausratkaisusta.
- “Arvo- ja toimintavaje”: kuluttajat voivat suosia kestäviä pakkauksia, mutta eivät osta tuotetta, jos se on kalliimpi.

Esimerkkitapaus: muovipakkausten kulutus Alankomaiden elintarviketeollisuudessa

How consumers make purchase decisions based on the sustainability of the decided products (Núñez-Cacho ym. 2020)

Muovipakkauksen on oltava hyödyllinen

- Suurin osa kuluttajista oli huolissaan muovin ympäristövaikutuksista. Nuoremmat ostajat tekevät kestävämpiä ostopäätöksiä.
- Kuluttajat, jotka noudattavat kestäväää käyttäytymistä tavallisessa elämässään, tekevät kestäviä ostopäätöksiä myös elintarvikkeiden osalta.
- Kiertotalouden tuntemus vaikuttaa kestäviin ostopäätöksiin.
- Kuluttajat suosivat tuotteita, joissa muovipakkaukset nähdään hyödyllisinä tai olennaisina (esim. elintarvikkeiden säilyttäminen).

Yhteenveto: Kuluttajat kiertotaloudessa

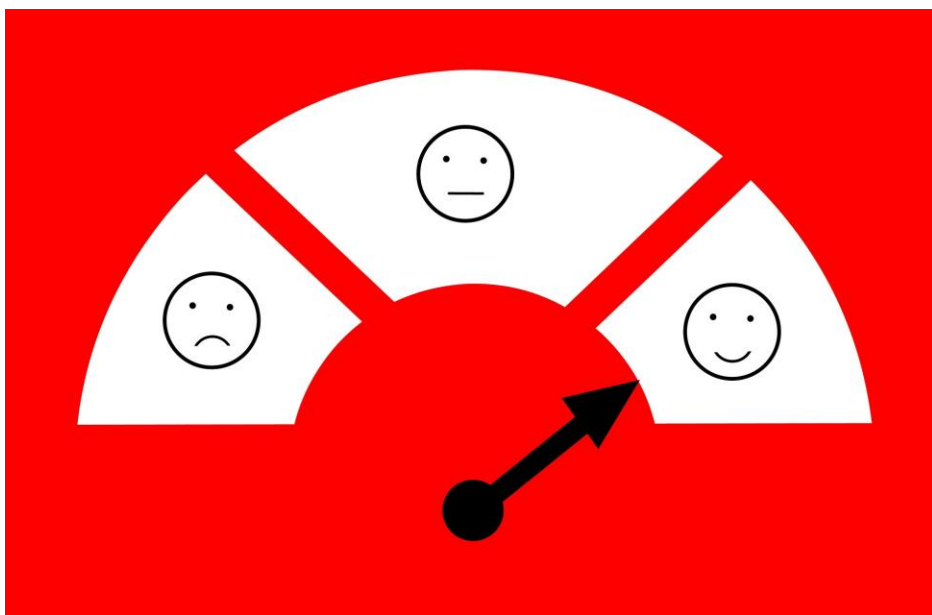
- Väestörakenne ja monet muut tekijät vaikuttavat kuluttajien käyttäytymiseen.
- Oikea tieto on ratkaiseva tekijä kiertotalouskäyttäytymisen edistämiseksi.
- Kiertotalouteen sitoutumisessa voi olla kuilu halun ja todellisten toimien välillä.

Akateemisen tutkimuksen tunnistamat kuluttajien ymmärryksen haasteet

- Kiertotalouden tutkimus keskittyy yrityksiin ja tuotantoon.
- Kuluttajia kohdellaan passiivisina toimijoina, joiden tehtävänä on omaksua yritysten ratkaisuja.
- Kuluttajilla on rajatusti tietoa tuotteiden ja palvelujen kiertotalousominaisuuksista.

Kuluttajien roolin parantaminen kiertotaloudessa

- Kiertotalouden kuluttajakäyttäytymistä on tutkittava enemmän.
- Kuluttajat on otettava aktiivisiksi kiertotalouden toimijoiksi (jotka ostavat uudelleen, vuokraavat, saavat, käyttävät uudelleen, säilyttävät, korvaavat, palauttavat, jälleenmyyvät, luopuvat tavaroista).
- LCA-lähestymistapaa tarvitaan kuluttajien tietoisuuden lisäämiseksi.

Lähteet

- Behavioural Study on Consumers' Engagement in the Circular Economy. 2018. European Commission Final Report. Prepared by LE Europe, VVA Europe, Ipsos, ConPolicy and Trinomics. <http://trinomics.eu/wp-content/uploads/2018/10/CHAFEA2018-Behavioural-study-on-consumer-engagement-in-the-circular-economy.pdf>.
- Boz, Ziyet, Korhonen, Virpi, Koelsch Sand, Claire. 2020. "Consumer Considerations for the Implementation of Sustainable Packaging: A Review" Sustainability 12, no. 6: 2192. <https://doi.org/10.3390/su12062192>
- Camacho-Otero, Juana, Tunn, Vivian S.C., Chamberlin, Lucy and Boks, Casper. 2020. Consumers in the Circular Economy. In Miguel Brandão, David Lazarevic and Göran Finnveden (eds.) Handbook of the Circular Economy, 74–87. Edward Elgar Publishing Ltd.

- Plastics, the circular economy and Europe's environment — A priority for action. EEA Report No 18/2020.
- Kirchherr, Julian, Reike, Denise and Hekkert, Marko, Conceptualizing the Circular Economy: An Analysis of 114 Definitions (September 15, 2017). Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3037579> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3037579>.
- Korsunova-Tsaruk, Anna, Horn, Susanna and Vainio, Annukka. 2021. Understanding circular economy in everyday life: Perceptions of young adults in the Finnish context. Sustainable Production and Consumption, 26, 759-769. <https://doi.org/10.1016/j.spc.2020.12>.

UNIVERSITÀ DEGLI STUDI
DI SALERNO

Esitetyt mielipiteet ovat kirjoittajien omia, eivätkä ne välttämättä edusta Euroopan komission kantaa. Euroopan komissio tai sen puolesta toimivat henkilöt eivät ole vastuussa siitä, miten tämän julkaisun sisältämiä tietoja käytetään.

Yhteisrahoitettu
Euroopan unionin
Erasmus+ -ohjelmasta

PACKALL

PackAlliance:
European alliance for innovation training
& collaboration towards future packaging

Korkeakoulut ja yritykset yhdessä.

CAMPUS OF INTERNATIONAL EXCELLENCE
OF THE EBRO VALLEY

UNIVERSITÀ DEGLI STUDI
DI SALERNO

El poder de la colaboración

PLASTICS INNOVATION POLE

Tekijänoikeus: CC BY-NC-SA 4.0: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Tämä lisenssi sallii muiden levittää ja muokata teosta ja luoda sen pohjalta uusia teoksia, mutta ei kaupalliseen käyttöön.

Kuitenkin vain seuraavilla ehdoilla:

Nimeä — Sinun on asianmukaisesti mainittava alkuperäinen tekijä, annettava linkki lisenssiin ja ilmoitettava, onko muutoksia tehty. Voit tehdä sen millä tahansa kohtuullisella tavalla, mutta et millään tavalla, joka viittaa siihen, että lisenssinantaja tukee sinua tai käyttöäsi.

EiKaupallinen — Et saa käyttää materiaalia kaupallisiin tarkoituksiin.

JaaSamoin — Jos muunnat tai luot materiaalin pohjalta uutta materiaalia, sinun on jaettava tuotoksesi samalla lisenssillä kuin alkuperäinen.

Ei lisärajoituksia — Et saa soveltaa laillisia ehtoja tai teknisiä toimenpiteitä, jotka laillisesti estävät muita tekemästä mitään, mitä lisenssi sallii.

Yhteisrahoitettu
Euroopan unionin
Erasmus+ -ohjelmasta

Hanke on rahoitettu Euroopan komission tuella.
Tästä julkaisusta [tiedotteesta] vastaa ainoastaan sen laatija, eikä komissio ole vastuussa siihen sisältyvien tietojen mahdollisesta käytöstä.